

Groen Kapitaal

Bevorderende maatregelen voor wilde bijen

Jeroen Scheper

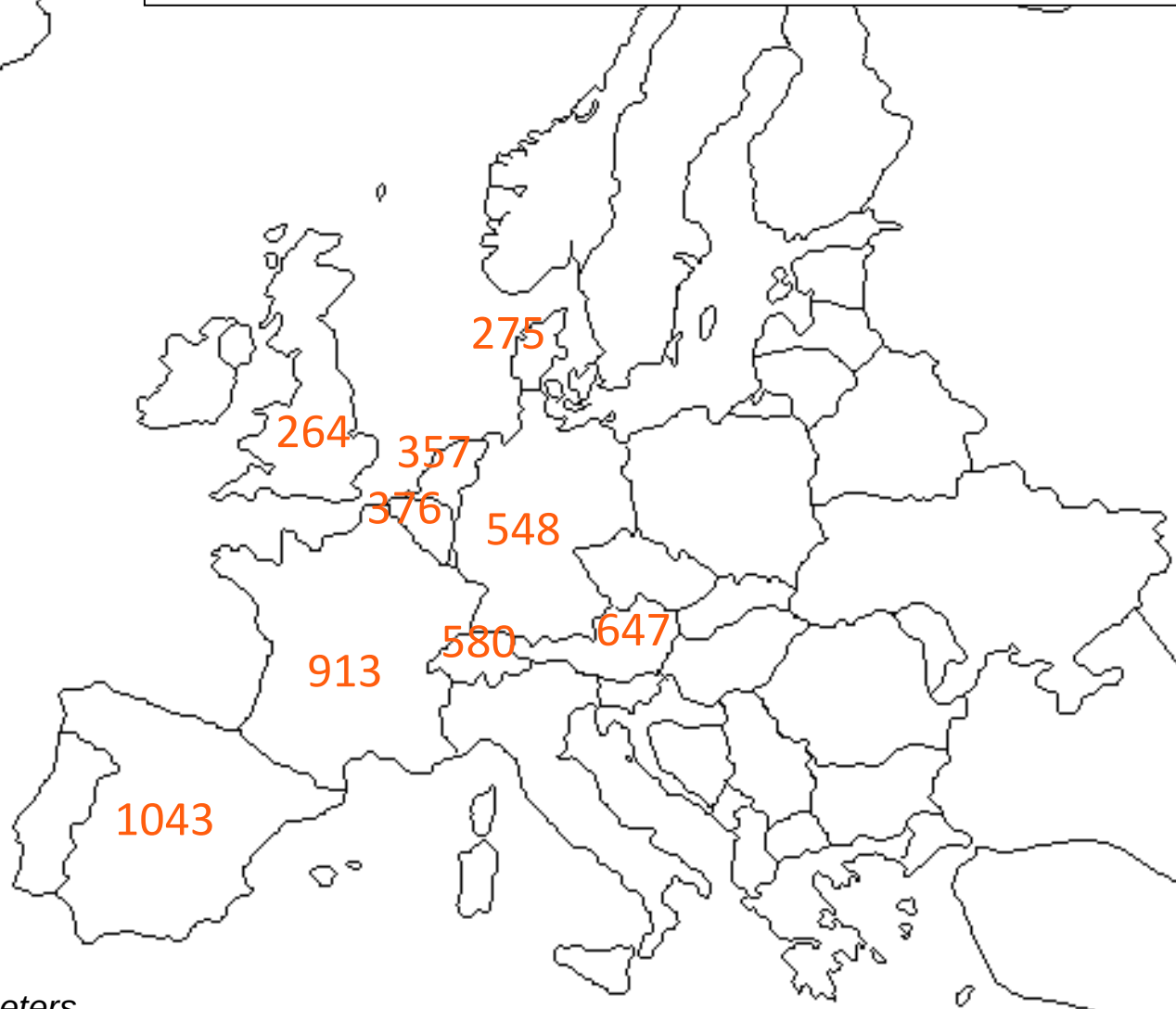
WAGENINGEN UNIVERSITY

WAGENINGEN **UR**

In Europa ~ 2000 wilde bijensoorten

3

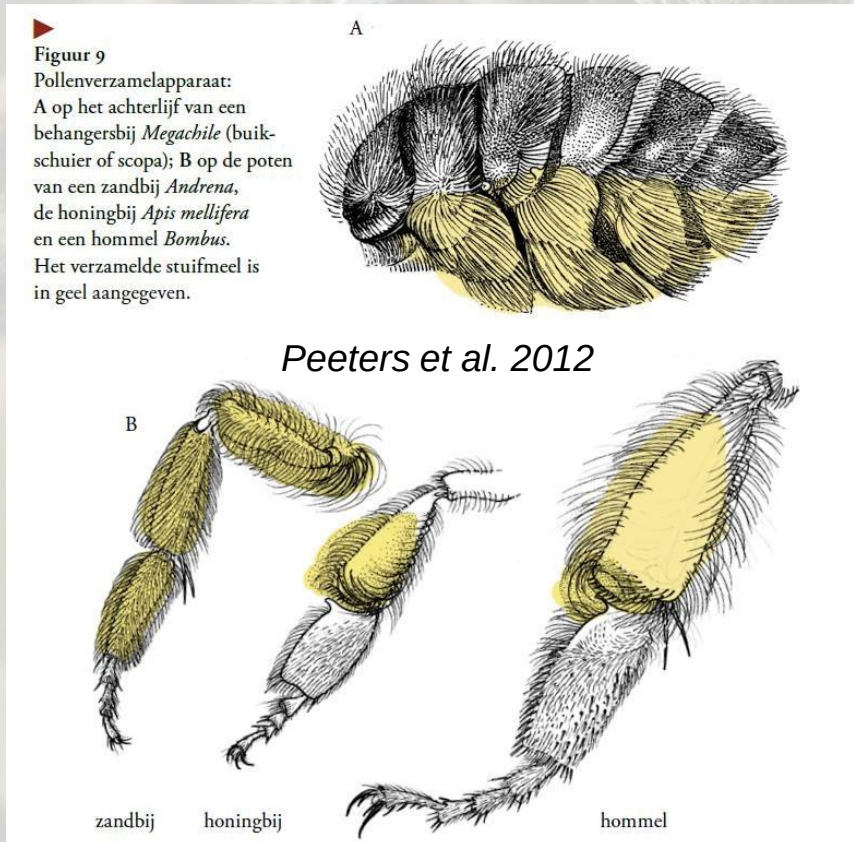

Theo Peeters

Bloembezoek

- Bijen zijn geheel afhankelijk van pollen en nectar
- Specifieke aanpassingen om pollen te verzamelen (beharing)
- Specialisten vs. generalisten

Maskerbijen vervoeren
stuifmeel in hun maag

Bestuiving

- Ca. 88% wilde bloemplanten door insecten bestoven
- Ca. 84% gewassen in Europa door insecten bestoven

Relevantie insectenbestuiving voor de landbouw

- Economische waarde bestuiving voedselgewassen
 - Europa € 22 miljard
 - Nederland € 1.1 miljard

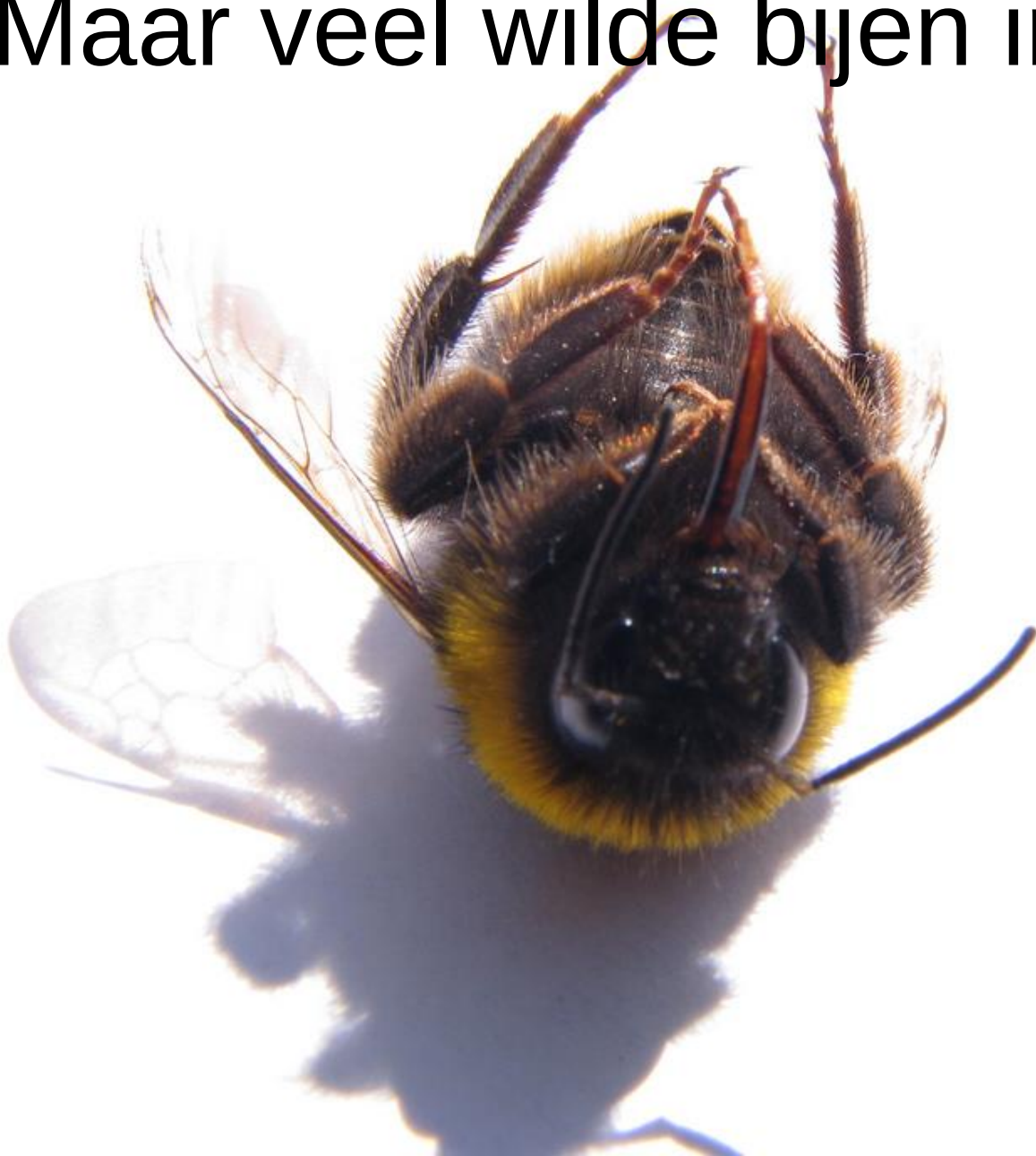

Relevantie insectenbestuiving voor de landbouw

- Wilde bijensoorten vaak effectievere bestuivers dan honingbijen!

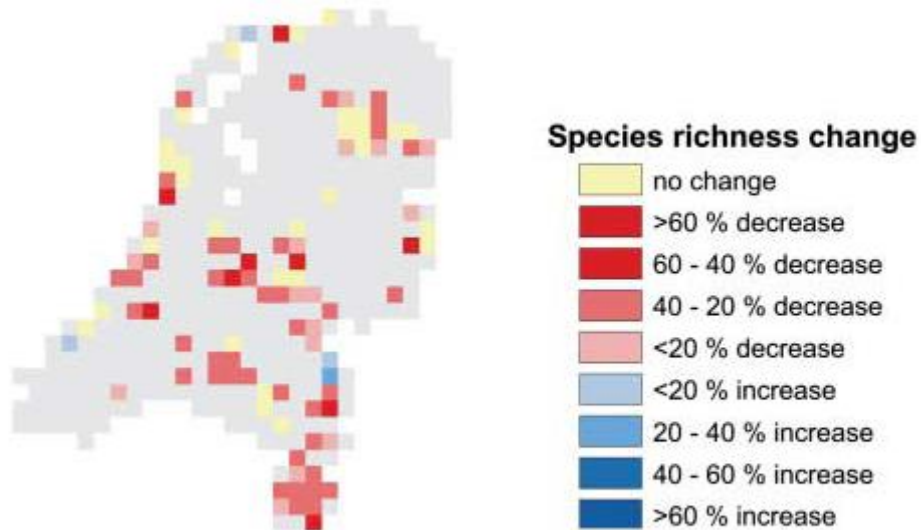

Maar veel wilde bijen in mineur

Achteruitgang wilde bijen

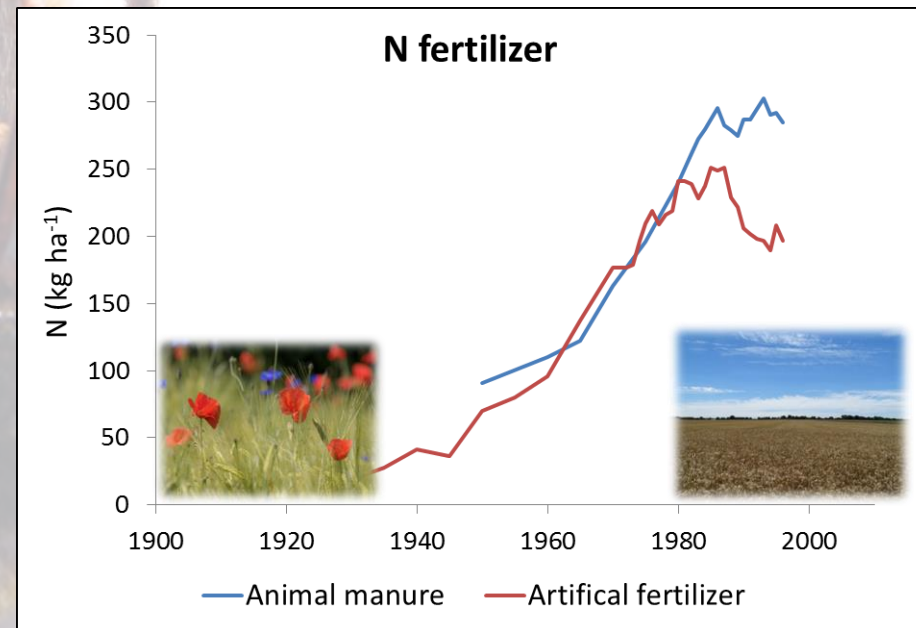
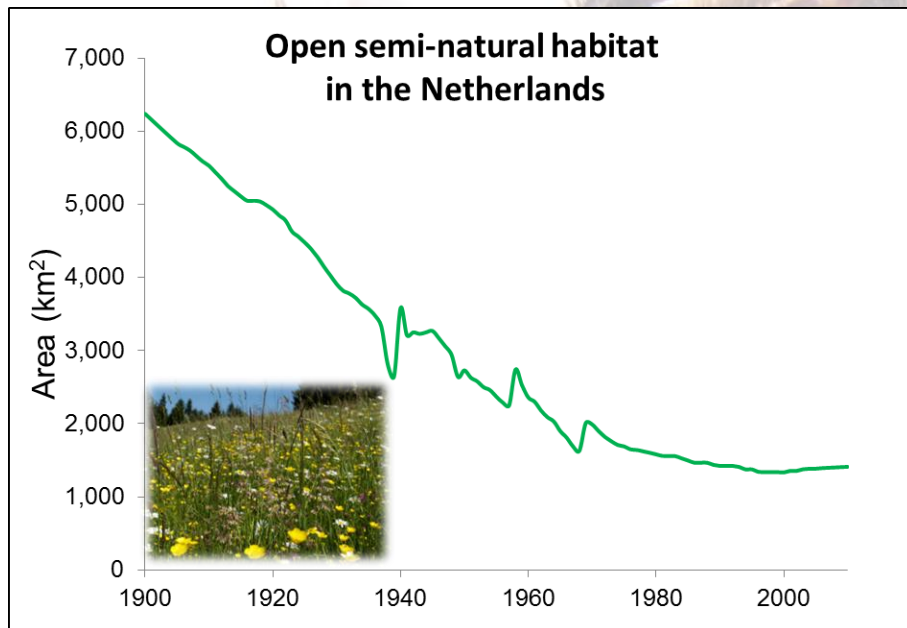
Netherlands bees

Biesmeijer et al. 2006. Science, 313, 351-354.

- In NL biodiversiteit bijen laatste decennia sterk achteruit gegaan
- 56% bijensoorten op rode lijst

Veranderd landgebruik & intensivering landbouw

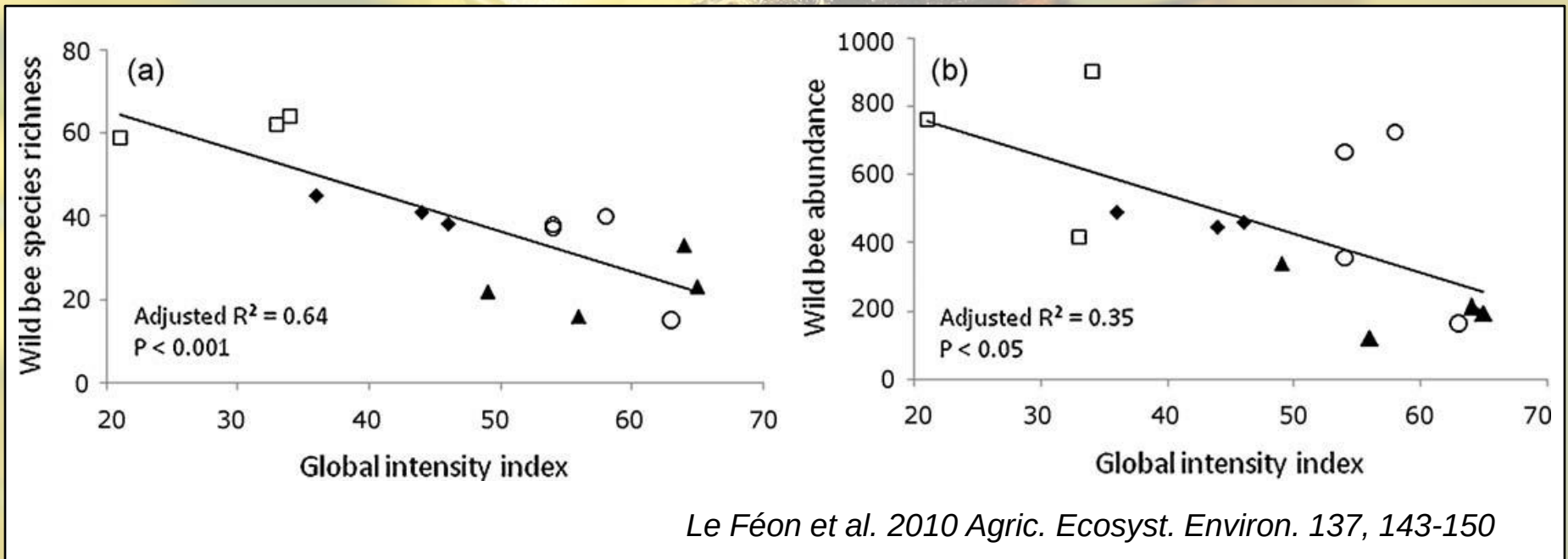

Veranderd landgebruik & intensivering landbouw

→ Gevolgen voor gewasbestuiving?

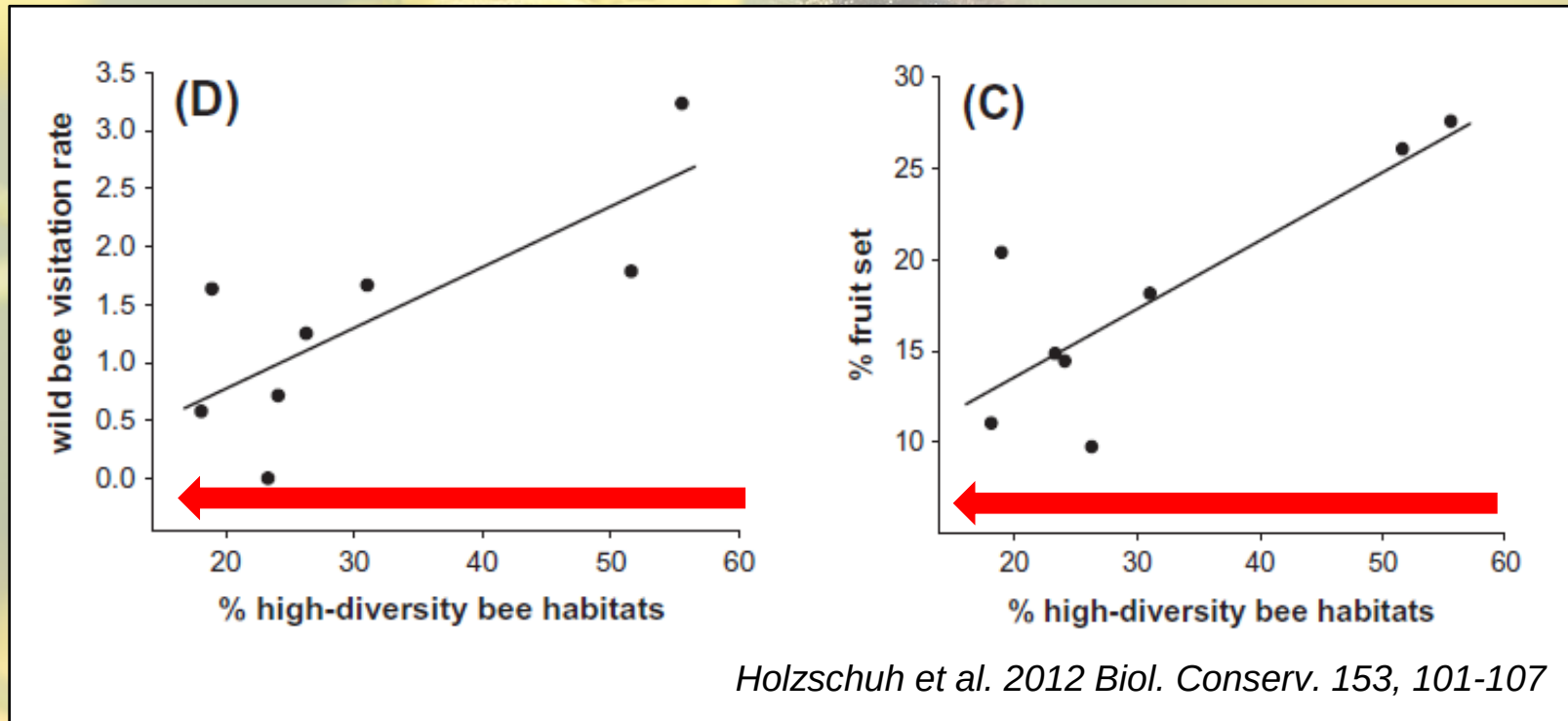

Veranderd landgebruik & intensivering landbouw → Gevolgen voor gewasbestuiving?

→ Hoe intensiever, hoe minder bijen in gewas

Veranderd landgebruik & intensivering landbouw → Gevolgen voor gewasbestuiving?

→ Hoe minder (semi-)natuurlijk habitat, hoe
minder bijen in gewas

Hoe kunnen we bijen biodiversiteit
en bestuiving bevorderen?

Vergroten van het bloemaanbod!

In het landelijk gebied:

- Beheer wegbermen, maaipaden, slootkanten e.d.
(Waterschappen, Overheden)
- Beheer boerenland
(Agrarisch Natuurbeheer)

Beheer bestaande groene infrastructuur

Beheer bestaande groene infrastructuur

Maaibeleid

Beheer bestaande groene infrastructuur

Maaibeleid

➤ Gefaseerd uitvoeren

Beheer bestaande groene infrastructuur

Maaibeleid

➤ Gefaseerd uitvoeren

➤ Maaisel afvoeren

Agrarisch natuurbeheer

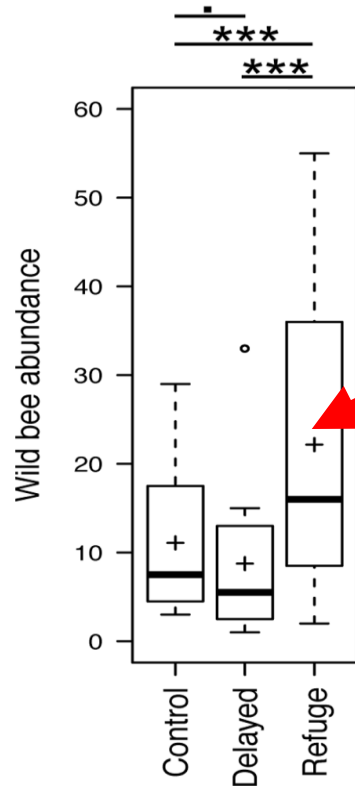
Agrarisch natuurbeheer

-
- Minder intensief gebruik landbouwgrond
 - biologische landbouw
 - maai- en begrazingsintensiteit grasland
 - Landbouwgrond uit productie om habitat te creëren
 - verbreden akkerranden
 - braaklegging
 - aanleg houtwallen en bloemenstroken

En, helpen deze maatregelen?

Ja, voor bijen in het algemeen

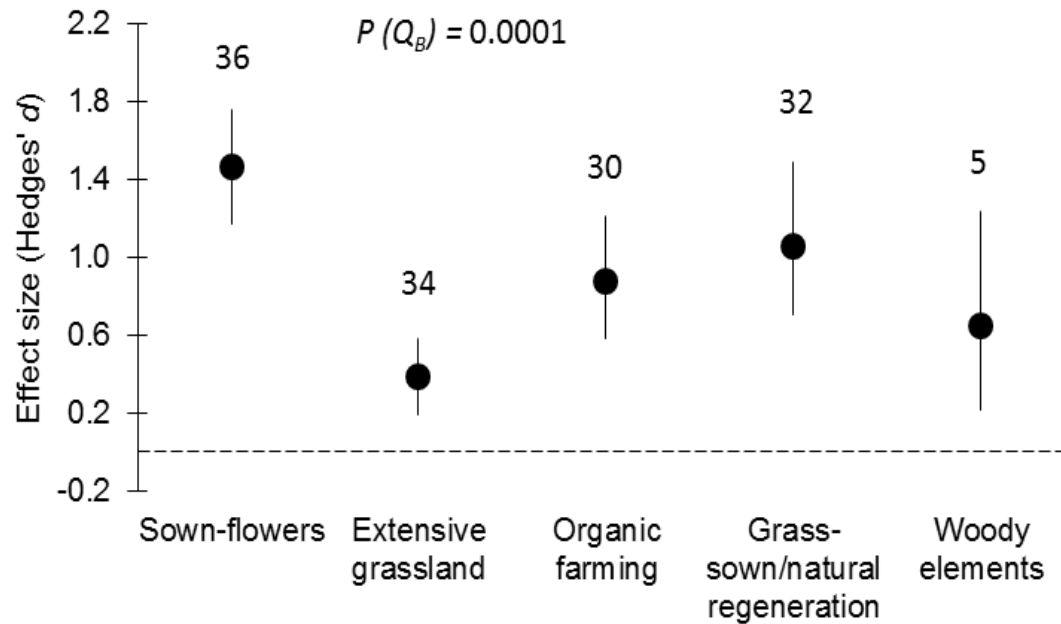
In graslanden met gefaseerd maaibeheer meer bijen

Buri et al. 2014 PLOS ONE 9: e85635

Ja, voor bijen in het algemeen

Met agrarisch natuurbeheer meer bijen

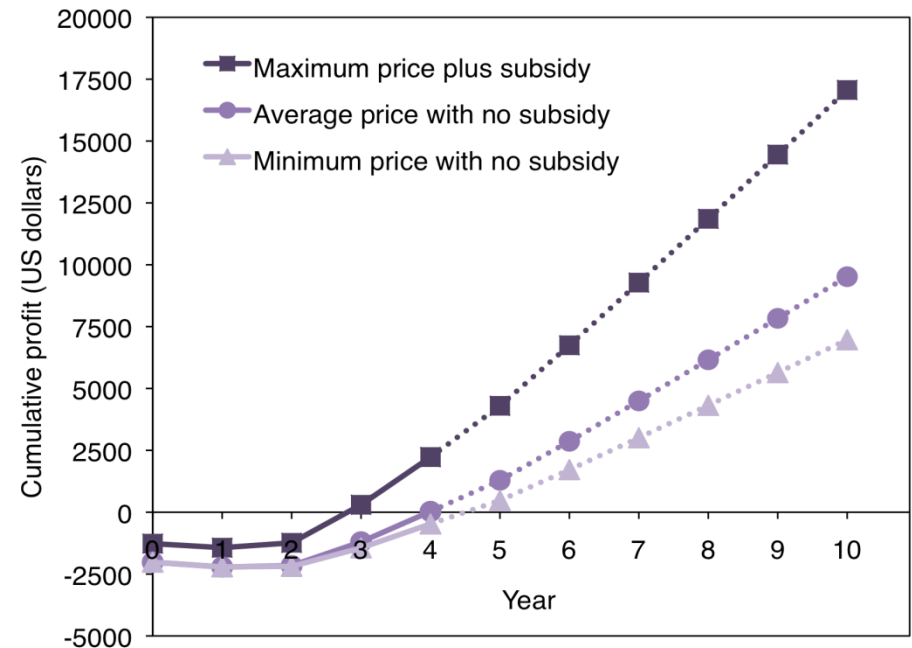
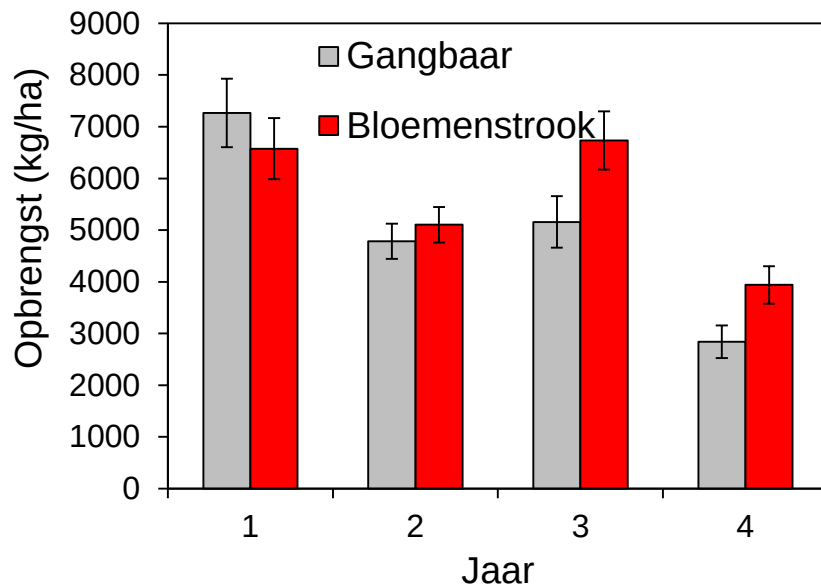

Scheper et al. 2013 Ecol. Lett. 16, 912–920

Ja, voor bestuiving

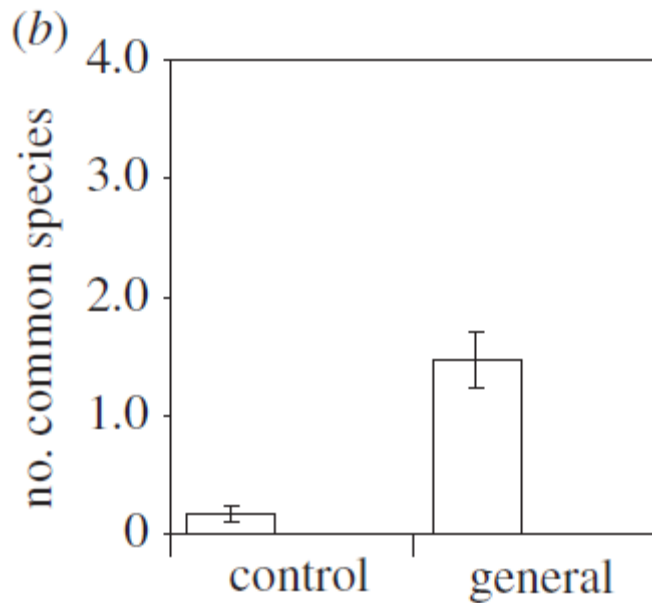
Naast bloemenstrook hogere opbrengst en winst blauwe bes

Blaauw & Isaacs 2014 J. Appl. Ecol. 51, 890-898

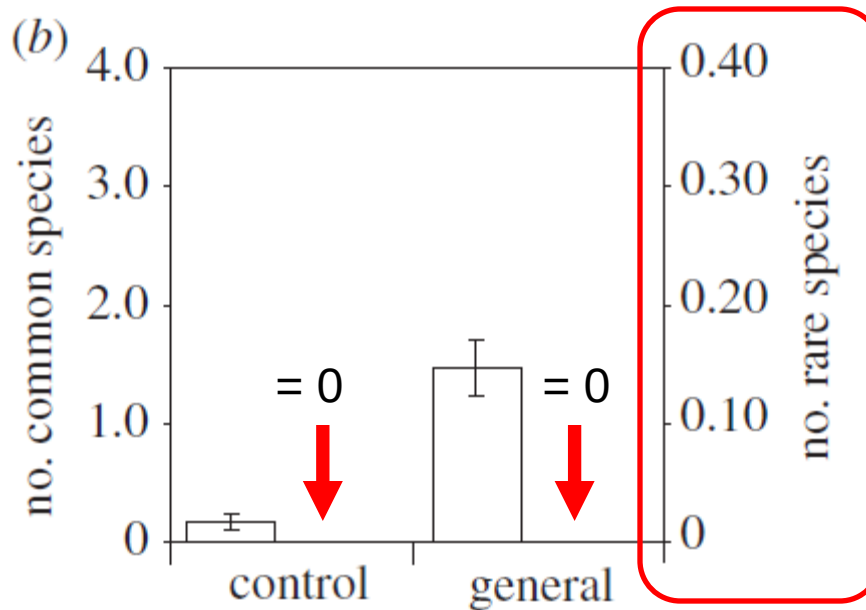
Maar niet voor de meest bedreigde bijensoorten

Pywell et al. 2012. Biol. Lett., 8, 772-775

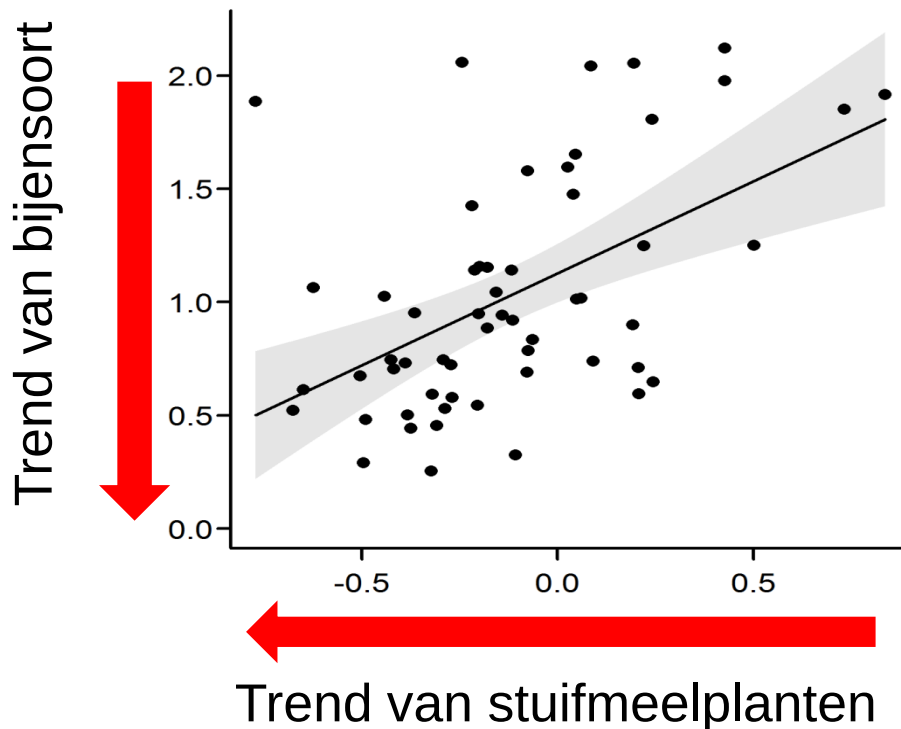
Maar niet voor de meest bedreigde bijensoorten

Pywell et al. 2012. Biol. Lett., 8, 772-775

Maar niet voor de meest bedreigde bijensoorten

De voorkeursplanten van de meest bedreigde bijensoorten zijn het hardst achteruit gegaan

Scheper et al. 2014 PNAS, 111, 17552–17557

Maar niet voor de meest bedreigde bijensoorten

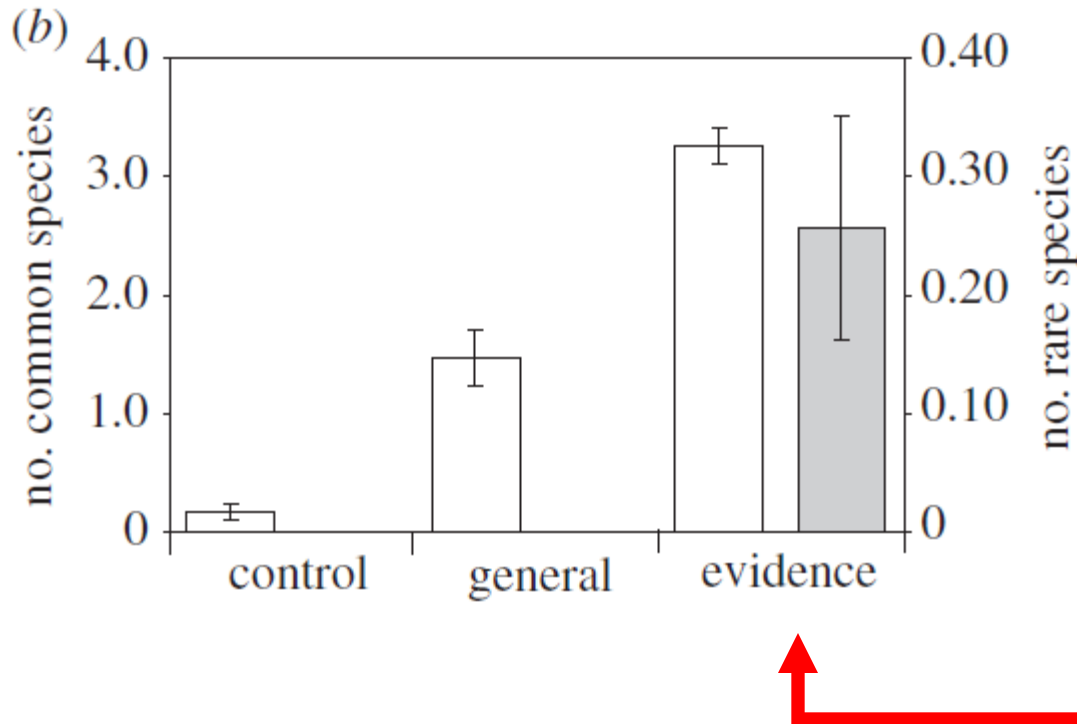

Deze plantensoorten hebben het meest te lijden onder vermesting, verzuring en/of verdroging

→ minder eenvoudig te bevorderen

Maar niet voor de meest bedreigde bijensoorten

Bedreigde soorten
vereisen beheer gericht
op hun specifieke
waardplanten

Pywell et al. 2012. *Biol. Lett.*, 8, 772-775

Conclusies

- Als gevolg van veranderd landgebruik en intensivering van de landbouw zijn veel wilde bijen achteruit gegaan
- Met relatief eenvoudige, weinig ingrijpende maatregelen zijn veel bijensoorten en hun bestuivingsdiensten te bevorderen...
- ... maar het bevorderen van de bijensoorten die het meest in de knel zitten vereist maatwerk

Ministerie van Economische Zaken

Bedankt voor jullie aandacht

Met dank aan:

David Kleijn
Ivo Raemakers
Tim Faassen
Theo Peeters
Tibor Bukovinski
Martijn Terpstra
e.v.a.